

*EL LIBER IUDEORUM NÚMERO 90 DE L'ALEIXAR (1344-1348),
DE TERESA ALEIXANDRE I SEGURA¹*

Teresa Aleixandre transcriu i publica aquest *Liber Iudeorum* de l'Aleixar, lloc de la jurisdicció del comte de Prades (avui, de la comarca del Baix Camp), que abasta el període que va de l'any 1344 a l'any 1348 i que és un llibre de notes que registra de manera força detallada nombrosos negocis jurídics de diversa naturalesa que concertaven els jueus de la seva aljama entre si o amb cristians.

La comunitat jueva de l'Aleixar adquirí una rellevància especial al principi del segle XIV. Com que era força nombrosa, constituí la seva pròpia aljama, amb el seu call, la seva sinagoga i el seu cementiri. En tot cas, aquest llibre dóna una informació molt valuosa sobre aquesta comunitat hebraica durant la baixa edat mitjana i acredita la seva presència i la seva relació amb la comunitat cristiana de la localitat i de la comarca en tots els àmbits de la vida quotidiana.

El document concret es troba a l'Arxiu Arxidiocesà de Tarragona. De fet, es tracta d'un conjunt documental integrat per cinc llibres, i Aleixandre en publica un, el que té assignat el número 90. L'autora el descriu materialment i constata que n'és l'autor el mateix rector de la parròquia, que actuava com a notari ordinari del lloc. També refereix que la datació és la de l'any de l'Encarnació i que, fonamentalment, es tracta d'una documentació privada de caràcter essencialment econòmic, però que també inclou actes d'altra naturalesa (en conjunt, operacions de crèdit, reconeixements de deutes, rebuts per deutes liquidats o per herències o dots lliurats, actes de compravenda, lloguers, etc.).

En total, el llibre conté 779 documents: el primer, del 12 de gener de 1344, i el darrer, del 22 de maig de 1348 (abans de l'aparició dels primers brots de la pesta que assolà el país). Es transcriuen a partir de la pàgina 25 del volum i fins a la 490. Per acabar, hi ha també una llista de la bibliografia utilitzada per l'autora i un breu glossari de termes jueus.

Aquesta obra recull actes de naturalesa privada, que no aporten informació sobre l'organització i el funcionament de l'aljama, però que acrediten la coexistència i l'estreta relació entre les comunitats jueva i cristiana. Aquest treball, doncs, esdevé fonamental per al coneixement i l'estudi d'aquesta comunitat jueva de l'Aleixar, de la seva vida quotidiana i, en particular, de la seva relació amb la població cristiana majoritària durant la baixa edat mitjana.

Josep Serrano Daura
Universitat Internacional de Catalunya

1. Barcelona, Fundació Noguera, 2004, col·l. «Acta Notariorum Cataloniae», núm. 16, 502 p.